

MEĐUNARODNI PROGRAM 61. PULSKOG FILMSKOG FESTIVALA: "JAPANSKI PAS"
 TUDORA CRISTIANA JURGIUA I "BETONSKA NOĆ" PIRJO HONKASALO

Europski realistična stvarnost i otuđenost

Iz filma "Japanski pas"

Pao je i prvi aplauz odobrenja na otvorenom i to rumunjskoj drami "Japanski pas" debitanta Tudora Cristiana Jurgiuua, realističnoj priči iz života jednog usamljenog starca na poplavljenom području u kojemu je izgubio sve, smjestio se u prvu moguću kuću s kakvim-takvim krovom nad glavom, pomiren da život ide dalje i da je zapravo sve prolazno kao i njegov život na zalasku

PIŠE **Mate ĆURIĆ**

Još jedno samoubojstvo. Ukupno pet ili šest dosada na programu koji, možda, ima za temu suicid. Tko zna, vidjet ćemo do kraja, još su (pre)ostala četiri filma na Kaštelu iz Međunarodnog programa 61. Pulskog filmskog festivala, a onda se spuštamo u Arenu na domaću kuhinju i kino zabavu. Tu bi, nadam se, moglo tragično završiti samo ono što na kraju dođe na tanjur kao dobar zalogaj.

Strah i ljubav

Ovo za sada posljednje samoubojstvo dogodilo se u finsko-švedsko-danskom "Betonskim noćima" Pirjo Honkasalo i zapravo me uopće ne čudi da je jedna crno-bijela filmska skandinavski realnost doslovno prenesena u depresivno betonsko sivilo jednog industrijskog predgrađa i stambenog radničkog bloka u kojemu si već i tako u nekoj vrsti zatvora, kazne, pa je čak bijeg otuda na neki način djelomičan spas. U stanu takve jedne mamutice stariji brat Ilkka, hladan i beščutan (Jari Virman) čeka odlazak u zatvor, a mladi brat Simo (malo je reći za ovog dječaka Johannes Brotherusa da je pravo otkriće na velikom ekranu) sve proživljava kao naglo odrastanje u strahu i neizvjesnosti.

Strah i ljubav samo su dvije stvari na ovom svijetu - pokušat će mu reći susjed od kojega zazire jer prema dečkima pokazuje određene

simpatije, dakle strah ga pokreće da ne vidi dalje od onoga što ga i u vlastitom stanu preko puta okružuje i odgaja. Simo upija svaku rečenicu, svaku mudrost i glupost starijih zarobljenih u svom strahu i neizvjesnosti pa je svaki korak da se izvuče iz svega samo put do potonuća, do susreta s onim snovima u kojima se budi, a kamera sve dočarava kataklizmičnim scenama, sivlom koje niti je crno, niti je bijelo, već je čista prokleta realnost. Svaka čast autorici koja je isključivo filmski jezik podredila stanju društva o kojemu govori pa se tako, iako spora, naracija dobro nadopunjuje s artistskim kadrovima koji opravdavaju sve postupke, pa i one najtragičnije. Ako nas strah okružuje i potiče, ima li šanse za ljubav koja bi sve to trebala nekako dovesti u smisleniji red - pita se Honkasalo i zaključuje da se ta emocija najprije rada i spoznaje u obitelji. Tko je upoznao prevladat će strah, a tko nije potonut će.

Pao je i prvi aplauz odobrenja na otvorenom i to rumunjskoj drami "Japanski pas" debitanta Tudora Cristiana Jurgiuua, također realističnoj priči iz života jednog usamljenog starca na poplavljenom području u kojemu je izgubio sve, smjestio se u prvu moguću kuću s kakvim-takvim krovom nad glavom, pomiren da život ide dalje i da je zapravo sve prolazno kao i njegov život na zalasku. Pula se

tako na neki način suočila s poplavom u svom dvorištu (u stvarnosti i na filmu), ali i s aktualnim poplavama u ravnici koje su dijelom zahvatile i Rumunjsku te su mogli ovako presnimljeno proživljavati kroz što sve prolaze oni koji su preko noći ostali bez svega. Tu ne mislim na one kojima je pukla cijev u stanu, naravno, starca s toliko uvjerljivosti i snage nesalomljivog duha igra Victor Rebengiuc, koji uz sve proživljava i obiteljsku tragediju gubitka supruge i odlazak sina u Japan, a da si nisu uvijek znali i rekli sve što ih tišti. Baš to neizrečeno je onaj motiv koji nas kod ovog filma, i uopće u rumunjskom filmu koji je osvojio svijet zadnjeg desetljeća, drži u neizvjes-

nosti. Ništa se ne događa a ispod sve kuha.

Kada se otac i sin (Serban Pavlu) susretnu nakon dvadeset godina, snaha Japanka i japansko-rumunjski unuk Koji Pavel nisu opterećeni postpoplavljenom stvarnošću i teškim uvjetima u kojima će nakratko živjeti - što bi naši filmaši pretvorili u priču o kašnjenju prikupljenih isplata, a zanemarili ono što zapravo ljude tišti u dubini duše - već su sretni što su se upoznali, što se jedan novi život začeo na nekom drugom mjestu, koje također nije imuno na poplave, tsunamije i potrese, ali je na prvom mjestu ljubav nove obitelji koja nije otpisala ni jednu stranu svog identiteta.

Velike i teške odluke

I snaha i unuk natučaju rumunjski, dovoljno da se mogu sporazumjeti sa sveskrom i djedom, kao što je sin naučio japanski dovoljno da može raditi kao inženjer. Naime, ova naizgled uobičajena činjenica ključni je razlog i povod da starac nakon što se ovi vrate u Tokio, a unuk mu ostavio za uspomenu psa robota, u selu u kojemu je voda odnijela čak i životinje, prihvati sinov poziv da živi s njima na Dalekom istoku a da za sobom čak ne mora ni zatvoriti vrata doma kojega više i tako nema.

Ako mislite da ovo nisu velike i teške odluke varate se, ali je također primjer ljubavi koja će lakše stvoriti novi život, ma koliko on dugo trajao, pa se neće i ne može dogoditi ona skandinavski letargija i bezdan straha kao jedine emocije zatvorene u čvrstim betonskim skloništimama koje nikakva poplava ne može odnijeti. Ovom, filmskom spoju odgovarao bi naziv BalCannes.

Večeras na programu

Danas, zadnje večeri programa na Kaštelu gledat ćemo britansko-francusku romantičnu dramu "Vikend" Rogera Michella u kojoj se stariji bračni par za svog boravka u Parizu preispituje u svoj odnos. U 23.30 je bugarska drama "Otuđenje" Milka Lazarova, o Grku koji dolazi u Bugarsku kupiti dijete, a dok čeka novorođenče boravi i zabačenoj planinskoj kolibi i razmišlja. Film je obio nagradu FEDORA za debitanta u Veneciji.